Narodna „ČUVAJMO JUGOSLAVIJU“

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50 OGLASI PO SNIZ. TARIFI. — Priopćeno po retku D 10

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDELJE. Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik. Telefon br. 47. Redakcija za članke i vijesti zatvara se dan prije izlaska redovitog broja. Čekovni račun Poštanske Štedionice Zagreb br. 38.114

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.— PRETPLATA MJESEČNO: 12 DINARA INOSTRANSTVO D 20. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA II ŠIBENIK, 13 DECEMBRA 1934 BROJ 154

GRADSKA BIBLIOTE... „JURAJ ŠIŽGO... ŠIBENIK NAUČNI ODSJ...

Saarsko područje i njegova prošlost

J. Batinica.

(svršetak)

Saarsko područje u političkom smislu, a naročito u onom opsegu, kako ga je stvorio mirovni ugovor, nije nikada postojalo.

Pošto je taj kraj zbog svoga prirodnog bogatstva i radi svog pograničnog smještaja među dvjema velikim državama dobio naročito ekonomsko i strateško značenje to ga se počelo postepeno spominjati kao neku izuzetnu geografsko-političku tvorevinu.

Najstariji stanovnici toga područja bijahu Kelti. Za doba Julija Cezara, koji je pokorio čitavu Galiju, potpali su saarski Kelti pod rimsku vlast. Prvih stoljeća naše ere napadala su germanska plemena rimske provincije koja konačno u V stoljeću zauzmu krajeve na lijevoj obali Rajne.

Prorijeđeno autohtono žiteljstvo koje se tu nalazilo poprimilo je postepeno jezik i običaje germanskih osvajača. Time je germanski nastrij asimilirao čitavo to područje i tako stvorio etničku granicu između dviju velikih nacija.

Izrazitiju političku formu dobiva taj kraj nakon ugovora u Verdunu 843 g. čime je bila podijeljena baština Karla Velikoga među njegova tri unuka. Ljudevit Njemački dobiva krajeve s desne strane rijeke Rajne; Lotar područje između Rhone, Saone i Maase do Rajne, a Karlo Oslavi čitavu zapadnu Franačku. Iza Lotarove smrti baština mu se podijeli među spomenutu braću. Ljudevit Njemački ugovorom u Mersenu 870 god. dobije istočnu Lotaringiju i Elsas. Za Saarsko područje mersenski ugovor je od naročite važnosti, jer je uz male izuzetke od tada pa sve do najnovijeg vremena taj kraj preko 1000 godina pripadao Njemačkoj.

Kroz čitavi srednji vijek nije se postavljalo pitanje Saara, tek u novije doba za vlade Luja XIV. dolazi na dnevni red.

God. 1673 poslao je Luj XIV vojsku da zauzme Saarbrücken i zatraži od grofa Gustava Adolfa da otkaže jernost caru Leopoldu I. i da pristane uz Francusku. Pošto je grof to odbio, bude lišen svoga posjeda i zatvoren u Metz-u. Mirom u Nymwegenu 1678 god. isprazne Francusi Nassau — Saarbrücken. Ali čim je Luj XIV sklopio taj mir, odmah obrazuje četiri sudbena stola koji će istraživati što je sve pripadalo onim mjestima i oblastima, koje su zapale Francusku westfalskim i nimvegenskim mirom. Još prije nego li je sud (reunijska komora) u Metzu izrekao presudu Luj traži od cara da mu ustupi tvrđavu Homburg. Kad mu Leopold I nije htio izaći ususret, francuska je vojska okupira. Međutim je spomenuta reunijska komora završila svoj rad i godine 1680 dosudila Francuskoj nassamo Nassau — Saarbrücken već i obilata područja u Falačkoj, od čega je Luj XIV stvorio „Province de la Sarre“.

Iste je godine osnovao novi grad Saarlouis, u koji su se doselile mnoge njemačke porodice i postepeno se prilagođivale francuskoj upravi i društvenom životu. Taj je grad ostao u francuskoj vlasti do drugog pariškog mira 1815 godine.

Međutim ostala mjesta i oblasti u Saaru morao je Luj XIV mirom u Ryswicku 1697 godine napustiti, iza čega je napustilo doba gotovo stogodišnjeg mira za Saarsko područje, jer je tek 1793 god. za vrijeme prve koalicije došlo do znatnijih promjena. Te su naime godine francuske oduševljene revolucionarne trupe ušle u Saar i oslobodile žiteljstvo od feudalne tiranije protjeravši posljednjeg kneza od Nassau — Saarbrücken. Ta je promjena našja svoju definitivnu sankciju u tajnoj klauzuli mira u Campo Formio 1797 godine kad je Saarsko područje i čitavi predio na lijevoj obali Rajne priključen Francuskoj.

Prvi je pariški mir od 1814 godine odredio da Francuska zadrži one granice koje je imala 1792 godine, čime su, dakako, i oblasti Saarbrücken i St. Arnual kao i gradovi Saarbrücken i St. Johann ostali pod Francuskom.

Međutim povratak Napoleona I. sa Elbe i njegov doskorašnji poraz kod Waterloo-a ponovno je izmjenio francuske granice, jer je drugi pariški mir od 20 XI 1815 godine odredio da Saarbrücken, Saarlouis i Landau pripadnu Njemačkoj.

Od tada pa do 1919 godine politička situacija se u Saarskom području nije mjenjala izuzev neke pokušaje Napoleona III koji je nastojao da se približi Pruskoj u namjeri da čak obrazuje s njom savez. Šta više Napoleon III je pristajao na povećanje Pruske uz uslov da mu ustupi neke krajeve uz Rajnu i da mu preda saarske rudnike. Knez Bismark je zatražio da mu to Napoleon III pismeno saopći e da time dobije propagandistički materijal za jedinstveni istup južnonjemačkih država u korist Pruske 1870 godine.

Frankfurtski mir od 1871 godine donio je nasilno riješenje političkih pitanja između Njemačke i Francuske, a međusobne odnose je i suviše poremetio, tako da je od tada francuska teza sigurnosti još više otskočila, a mogućnost nekog sporazuma između Pariza i Berlina bila je posve uklonjena francuskom opravdanom iredentom i njemač. dinastičkim ambicijama.

Ispraćaj g. Kazasova iz Sofije

Sofija 13. — Juče u 14·30 sati otputovao je iz Sofije za Beograd novi bugarski poslanik u Jugoslaviji g. Divo Kazasov. Ispraćaj je bio veoma svečan i srdačan, a u isto vrijeme bio je manifestacija bugarsko-jugoslovenskog prijateljstva.

Na ispraćaju su bili pored ostalih predsjednik i članovi vlade, mitropolit Stefan, osoblje jugoslovenskog poslanstva, neki strani ambasadori, predstavnici vojske i veliki broj novinara. Pri polasku voza jedan avion Aero kluba, koga je g. Kazasov bio predsjednik, bacio je vjenac na vagon u kome je bio g. D. Kazasov. (AA)

Strana štampa o ženevskoj odluci

Engleska, češka, grčka, bugarska, rumunjska i ostala strana štampa ističe da je satisfakcija, koju je Jugoslavija dobila u Ženevi potpuno na svom mjestu, i da je ona bez sumnje zaslužuje. Odaje joj se puno priznanje na korektnom držanju. AA

Garantovanje tajnog glasanja u Saaru

Saarbrucken 13 — Ovdašnji listovi donose zvaničan izvještaj središnog odbora za Saarski plebiscit, u kome se obraća pažnja narodu da je potpuno obezbjeđeno i zagarantovano tajno glasanje prigodom saarskog plebiscita.

Strahoviti požar u Americi

New-York 13. — Javljaju iz Lausinga (Mičingen) da je prekjučer u jednom višespratnom hotelu iznenada izbio veliki požar, koji je odmah zahvatio cijeli hotel. U njemu je bilo mnogo poslanika i senatora zbog jedne sjednice koja se imala juče održati. Dok su vatrogasci stigli usljed velikog dima ljudi su se bacali sa prozora. Za nesreću duvao je jak vjetar tako da je onemogućeno svako gašenje.

Broj žrtava je vrlo velik, a među njima ima dosta senatora i poslanika.

Strahovito nevrijeme u Spaniji

Lisabon 13 — Ovdje je vladalo veliko nevrijeme koje je potpuno uništilo 20 sela poplavom. Šteta je ogromna a mnoge su luke sasvim uništene.

Haos na burzi u Budimpešti

Berlin 13. — Posljednji događaji u Ženevi jako su uplivisali na burzu u Budimpešti. Skoro svi kursevi su strahovito pali. Da je ženevsko sudenje potrajalo još par dana, bilo bi došlo do velike katastrofe na burzi. (AA)

Školski brod „Jadran“ polazi u Ameriku

Po novoj godini naš školski brod „Jadran“ poduzeti će veliko putovanje u južnu, a eventualno i u sjevernu Ameriku. Kao što je poznato naš školski brod „Jadran“ je najmoderniji školski brod i može da podnese velike valove. Sagrađen je u Hamburgu, a naručen je od Jadranske Straže, koja ga je poklonila našoj mladoj mornarici. Kroz nešto više od godinu dana što „Jadran“ stoji u službi ratne mornarice poduzeo je jedno veće putovanje po Sredozemnom moru. Ovo novo putovanje „Jadrana“ sa kadetima pomorske akademije u Dubrovniku ima i jednu veliku praktičnu važnost. „Jadran“ će posjetiti sve veće luke u Americi i zadržati će se u svakoj prema potrebi. Kadeti će za vrijeme boravka posjetiti sve naše kolonije u sjevernoj i južnoj Americi. Prema pisanju naših iseljeničkih listova u Americi, među našim iseljenicima zavladala je je velika radost, pa „Jadranu“ i našim pomorcima priređuju svečani doček. Putovanje „Jadrana“ potrajat će više od šest mjeseci. Ako „Jadran“ ne bi posjetio sjevernu Ameriku onda bi se preko Panamskog kanala vratio u domovinu.

Razne vijesti

Pronalazak profesora Kuvenkofena, koji je oživio 180 raznih životinja poginulih od električne struje, izazvao je veliko interesovanje u njemačkim krugovima.

Od 1 decembra rimski automobili gore samo drvo za pogon.

Vijesti o pobunama u ruskoj vojsci demantuje moskovska radiostanica. Isto se tako demantuju vijesti u brojnim smaknućima u Sovjetsko Rusij.

Velika špijunska organizacija otkrivena je u Singapuru. Ovo otkriće špijunske organizacije dovodi se u vezu s najavljenim manevrima britanske mornarice i avijacije u navalnoj bazi Singapura.

Stav Francuske u pitanju ratnih dugova Americi ostaje nepromijenjen prema zaključku franc. min. savjeta od 10 o. mj.

Zbog opasnosti za talijansku valutu donijele su talijanske vlasti nov dekret prema kome moraju sva privredna poduzeća ustupiti vladi sva svoja potraživanja u inostranstvu.

Šest stipendija raspisano je za univ. obrazovane žene. Prijave treba upućivati na sekretara Udruženja obrazovanih zena Beograd.

Kako se u Njemačkoj sakupljaju prilozi za bezposlene i gladne

Da bi se pomoglo nevoljnima, a naročito bezposlenim radnicima u teškim zimskim danima, akcija za prikupljanje priloga u Berlinu stavljena je na najširu osnovu, a uz to ima i svoju nesumnjivo originalnu stranu. U proslu subotu po ulicama Berlina mogli su se vidjetl čudnovali prizori. Cjelokupno vodstvo nacional-soc. (izuzev Hitlera), svi ministri Reicha i Pruske, profesori univerziteta, istaknuti književnici, umjetnici i novinari, sve filmske, pozorišne i operske zvijezde — ukupno tri hiljade najprominentnijih ličnosti u Berlinu, sakupljali su sa jednom malom kasicom priloge po ulicama, i to svaki u određenom rajonu. Medju ostalim visokim ličnostima, u ovoj humanoj akciji su i pruski ministar presjednik g. Gering, i ministar propagande g. Gebels, koji je ujedno i tvorac ove zamisli. Publici je u svakom slučaju ostalo to zadovoljstvo, da za svoj groš, bez strepnje pogleda u oči svemoćne predstavnike režima, i da od njih dobije zahvalnost za pokazanu darežljivost.

Naročiti funkcioneri „Zimske pomoći" sakupljali su po kućama priloge u stvarima. Ova organizacija sakupljanja priloga sprovedena je ne samo u Berlinu, već i do najzabačenijeg sela. Među ostalim načinima uveden je t. zv. „dan porcije". U svakom mjesecu jednoga dana, po svim restoranima, hotelima, u vagon restoranima i na parobrodima služiće se samo jadno prosto jelo, za koje će gost plaćati cijenu koja odgovara obilatom ručku u tom lokalu. Sav višak koji će se na ovaj način dobiti (a koji neće biti mali) ići će u fond „Zimske pomoći". Isti ovaj princip zaveden je i po kućama, i toga će dana svaki morati uštedu na jelu da priloži „Zimskoj pomoći".

Davanje priloga koje je u principu dobrovoljno, napravljeno je sada u Njemačkoj socijalnom obavezom svih građana. Razumije se, da će efekat ovoga sakupljanja biti ogroman, i da će cilj biti do u tančine postignut, i to ne samo cilj sakupljanja, već i vaspitavanja Nijemaca u duhu istinskog njemačkog socijalizma, što treba da se pokrapa sa pojmom nacionalne solidarnosti.

M.

Svirep postupak zadarskog učitelja

U zadárskoj osnovnoj školi „San Grisogono" za vrijeme predavanja „O talijanstvu Dalmacije", jedan od učitelja bez stvarnog povoda udario je Batus Mirka, učenika III razr., štapom po glavi tako svirepo, da je mali pao u nesvjest obliven krvlju. Ovim udarcem mali Batuš je zadobio tešku tjelesnu povredu dugu 15 cm. od lijevog oka do brade.

Ostali dječaci pobjegli su poslije ovoga barbarskog postupka, ne htijući više da se vrate u školu. Naš poslanik u Zadru g. Sokolović protestovao je najenergičnije kod zadarske kvesture.

Ozlijeđeni Batuš nalazi se u bolnici u vrlo teškom stanju, ali se ljekari nadaju da će preboljeti jer je jake fizičke konstrukcije. Na intervenciju našeg konzula ovaj zvjerski učitelj prividno je udaljen iz službe, a protiv njega je poveden krivični postupak.

Ovome ne treba nikakav komentar. To je najbolja slika o stanju koje vlada u talijanskim školama i u isto vrijeme najbolji odgovor zadarskom „San Marco" na pisanje o „teškom" stanju u našim školama, za koje je rekao da se ne mogu staviti u red ostalih kulturnih naroda, koji za sobom imaju 1000 godišnju kulturu. Ovaj slučaj najbolje manifestuje njihovu 1000-godišnju kulturu.

B.

NOVA TRGOVINA ODIJELA

F. KRAJŠEK - filijala Šibenik

Kralja Tomislava 43 (kod trgovine S. Tejić)

JAMČIMO VAM da je naša roba dobre kvalitete i trajna.

JAMČIMO VAM da je svaki komad vrlo solidno izradjen,a kroj usavršen

JAMČIMO VAM da su naše cijene uistinu vanredno niske.

JAMČIMO VAM da za Vaš novac dobijete kod nas punu protuvrijednost u robi

JAMČIMO VAM da su naše **strogo stalne cijene** najbolja garancija, da kupujete uz najnižu moguću cijenu.

Bliža se konac godine

pa molimo sve one pretplatnike, koji još nisu obnovili pretplate, da je čim prije obnove.

Dužnike pak pozivamo, da podmire svoja dugovanja, jer im dulje već ne možemo pretplate kreditirati. Štamparski troškovi su veliki, a mi moramo da budemo točni i uredni, pa je stoga dužnost svih onih, koji primaju list, da ga točno i uredno pretplaćuju!

Unajmljuje se udoban stan na Wilsonovom trgu, parketiran i potpuno preuređen, sastojeći od 4 prostanih soba, sobicu i nuzprostorija. (Informacije u krojačnici Gerata.

Slobodan sam obavijestiti cij. građanstvo, da sam nanovo otvorio svoju

trgovinu cipela, koža i športskih potrebština

kao i svoju radionicu za izradbu i popravke cipela svih vrsta.

Skladište bogato sam opskrbio, kako najjednostavnijim, tako i najmodernijim produktima kožarske industrije, te sam u stanju u tom pogledu udovoljiti svim zahtjevima i ukusu cij. mušterija.

Preporučujući Vam se, molim da me izvolite posjetiti i pokloniti mi Vaše povjerenje. Sa štovanjem

ALEKSANDAR ANWEILER

Budite pretplatnici „Nar. Tribune"

„Došla sam da prijavim stanara..."

11 zvonaca na vratima jednog stana — Zašto u Moskvi stalno vlada bjeda u stanovima i kako se Moskva pomaže — U gradu gdje je mjesto najviše za 2 miliona žive 4 miliona

Prag. — Pozvao me moskovski građanin u posjetu, — piše dr J. Beneš dopisnik praškog „A Zeta" iz Moskve. Uspinjem se na treći sprat. Tamo su dvoje vrata. Na jednim lijepo jedno ispod drugog jedanajest zvonaca. Na drugima sedam. Kod svakog zvonceta cedulјica s imenom. Pažljivo čitam cedulјice, dok nisam kod petog zvonceta drugih vrata našao ime mog gostoprimca I tačno prema uputstvu na vratima zvonim jednom, dvaput, triput, četiri puta I sa mnom broje svih sedam porodica, koje stanuju u tom velikom stanu. Svih sedam broje sa mnom do pet, našto svi stanovnici stana momenat sjede s podignutim glavama, s očima uperenim na tavanicu I slušaju da li će zvonce i dalje odjeknuti. Nije odjeknulo. Članovi šest porodica su zatvorili usta, koja su imali otvorena dok su slušali zvonce. To ne idu k nama, idu susjedu. A moj gostoprimac je rekao:

„To je k nama, Mašo, idi otvori!"

To je samo sedam zvonaca na vratima. Na nekima ih je jedanajest, a čuo sam da ima stanova gdje ih je petnajest i više.

Bio sam u posjeti dva sata i bio sam sav nervozan, jer nisam mogao izdržati i kad god je odjeknulo zvonce brojao sam i protiv volje sa svojim ugostiteljima. Imao sam utisak, da bi me kad bih tu stanovao nedjelju dana, odvezli direktno na psihijatriju. Ali na moskovske građane to ne utiče. Nekako su na to navikli i ne mogu da shvate da mi to može smetati. Zadovoljni su što imaju stan, a to zvonjenje je tek mala smetnja. Ranije je tu stanovao neki bogat trgovac, koji je po običaju bivših moskovskih buržuja imao stan bar od deset soba. Poslije revolucije su od soba načinili stanove i tako je i ostalo. I još dugo će po svoj prilici ostati.

11 LJUDI NA 8 KVADRATNIH METARA

Otišao sam u prijavno zvanje i morao sam čekati. Sjeo sam i slušao sudbinu ljudi. Dolazi baba i veli činovniku: „Došla sam da prijavim stanarà". Činovnik pita ime, za pasoš, adresu i izvuče cedulju iz kartoteke: „Slušajte, građanko koliko vas tamo stanuje?" „Jedanajest duša — veli baba potpuno prirodnim glasom. „Građanko" — vrti glavom činovnik „nije li to malo mnogo? Osam kvadratnih metara i na njima jedanajest ljudi i vi dolazite da prijavite dvanajestog?" „Pa šta hoćete da radite?" veli baba već oštrije. „D jte više metara, pa će za sve biti!" „No, no, ne ljutite se — umiruje je činovnik i već joj daje potvrdu i vraća pasoš, da je ne mora dugo slušati. U Moskvi se stanovi ne mjere po broju soba, nego po kvadratnim metrima poda. Išao sam za babom, vozio sam se s njome tramvajem daleko na periferiju i tamo je u grbavom uskom sokaku baba ušla u drvenu baraku. Nisam išao dalje, jer me je već neko vrijeme posmatrala i osvrtala se s borbenom sumnjom.

5 PORODICA PROSJEČNO U JEDNOM STANU

To su dva primjera redovnih normalnih stambenih prilika u Moskvi. Moskva je bila izgrađena za 1,700.000 stanovnika i tolliko je tamo i stanovalo. Danas je Moskva grad za nekih dva miliona stanovnika, ali stanuju tamo oko 4 miliona duša. To je matematika, koja je jako zamršena. Iz nje bi proizilazilo, da na jedan prijeratni stan dolaze dvije i neki razlomak porodice. Ali u stvari u jednom prijeratnom stanu stanuju prosječno pet porodica. Taj fakat upada u oči tim više, što potpuno pouzdano vođena statistika dokazuje, da je samo u toku posljednje četiri godine u Moskvi podignuto 455 kuća za stanovanje, izvršeno 340 adaptacija, podignuto 1.619 privremenih baraka za stanovanje i 27 bivših prijeratnih kasarni je pretvoreno u prostorije za stanovanje. Sve to je dalo Moskvi 2,269.000 kvadratnih metara novih stanova. Prema statistici bi u svakom stanu trebale da bude dvije i nešto više porodica i stan bi trebao da je za jedan i nešto više kvadratni metar veći nego ranije. Ali stvarnost je — kako smo vidjeli — drukčija.

ZAŠTO JE TO TAKO?

Sovjetski Savez je usljied državnog kapitalizma postao jedina velika kancelarija. Sve što se uopšte događa, događa se zvaničnо. Moskva je pri tom postala glavni grad. U Moskvi su se koncentrisali svi komesarijati s hiljadama kancelarija, sve centrale sviju trgovačkih, industrijskih i zemljoradničkih organizacija s drugim hiljadama kancelarija, registratura i arhiva, U Moskvu su došle sve ambasade, poslanstva i konzulati sa svojim kancelarijama, za njih su isprazњene velike zgrade, za njih su se našli reprezentacioni stanovi i načinile garaže za njihove automobile. Sve to i još mnogo čega drugog je smanjilo broj kvadratnih metara tako, da moji susjedi dvadeset puta dnevno slušaju i broje do šest i onda odahnu, jer nije na njih red da idu otvoriti i da je baba sa periferije došla da za svojih 8 kvadratnih metara prijavi već dvanajestog stanara, za koga će samo biti mjesta samo zato, što polovina tih stanara rade noću, a druga polovina danju.

U Moskvi se rđavo stanuje. Ali svakog mjeseca novi blokovi novih kuća. Za sada samo za činovnike komesarijata, za namještenike velikih fabrika, ali rastu i novi stanovi. U njima oslobađaju djelove stanova za one, koji su do sada imali tako malo mjesta, da im sada i taj novo oslobođen dio izgleda kao prostrana dvorana. U Moskvi se ljudi stalno sele i čim dalje tim će se više seliti, jer broj novih kuća raste zaista vrlo brzo.

A još nešto treba primjetiti: kirija u Moskvi iznosi prosječno 10 procenata prihoda stanara. Kuće su većinom opštinske ili državne i stanovi se dodjeljuju prema broju članova porodice. Ponekad i prema protekciji, ali to je već druga kapitola, jer je to opet obično velik kraval, o čijem postanku, toku i polakom izumiranju ćemo pisati drugi put.

(Ceps)

Dar Vašoj obitelji za Božić i Novu godinu

PHILIPS RADIO omogućuje Vam, da razveselite Vašu obitelj prigodom Božićnih blagdana najljepšim a ujedno i najkorisnijim darom — Philips radio aparatom. Obratite se na vrijeme na Philips zastupstvo (Knjižara F. Babić — zgrada činovničke zadruge u Sibeniku) pak ćete se uvjeriti, da možete za samih 115, 165 i 265 dinara mjesečne otplate dobiti prvorazredan Philipsov radio aparat.

GRADSKE VIJESTI

Učinite svoju dužnost ! podmirite pretplatu

NOVI DUĆAN ODIJELA U ŠIBENIKU. U ulici Kralja Tomislava br 43 otvorila je slovenačka firma F. Krajšek svoju filijalu prodaje gotovih odijela, kaputa i ostalih odjevnih predmeta, te je ovo u Šibeniku sada peti dućan te struke. Kako doznajemo firma će, vodeći računa o teškim ekonomskim prilikama pučanstva, prodavati dobru i trajnu robu uz vanredno niske cijene. U cilju pak, da bi se svakoj pojedinoj mušterij omogućilo kupiti robu uz najnižu moguću cijenu, to su uvedene stalne cijene, čime će se isključiti svaka mogućnost, da za istu robu netko plati višu cijenu od drugoga.

Upozoravamo štovane čitaoce na današnji oglas rečene trgovine.

Iz N. Ž. Z.

Narodna ženska zadruga priređuje u petak 14 t. mj. u 7 h na večer predavanje. Gđa Živković Mandolfo profesor, predaje iz naše književnosti. Mole se cijenj. članice da izvole doći u što većem broju. Ujedno se javlja da je ovom priredbom iscrpljena serija predbožićnih predavanja, te da će se ova nastaviti iza božićnih blagdana, t. j. početkom naredne godine.

Narodna ženska zadruga upozoruje cijenj. općinstvo da se izložba i prodaja ručnih radova zatvara u petak dne 14 t. mj. Stoga se mole svi oni koji imaju namjeru da pomognu siromahe našega grada, neka iskoriste ove posljednje dane prodaje i posiete ovu izložbu, te otkupe one još preostale radove, kako bi ova zadruga mogla što bolje i uspješnije da ispuni svoj zadatak.

† ŠIME STOŠIĆ, naš mjesćanin koji je već dugo vremena boravio u Ljubljani preminuo je iza kratke bolesti.

Laka mu crna zemlja, a ucviljenoj obitelji i rodbini naše najiskrenije saučešće.

Riješavanje pitanja vodomjera u Šibeniku

Umoljeni donosimo slijedeću izjavu uprave „Društva Kućevlasnika" u Šibeniku:

„Iz novina doznali smo, da je za 11. decembra t. g. Gradsko Poglavarstvo pozvalo, u otsutnosti svog predsjednika gosp. Dr. Slavka Grubišića, na jednu anketu pojedine šibenske građane, oko njih 30, u svrhu da postane predlog o načinu riješenja pitanja vodomjera te da je na ovoj anketi u istoj svrsi bio izabran odbor sastavljen od općinskih stručcih lica i nekih građana.

Pošto na ovu anketu nije bila pozvana uprava „Društva Kućevlasnika" u Šibeniku, koja predstavlja interese šibenskih kućevlasnika, koji su više od svih ostalih građana interesirani baš u ovom vitalnom pitanju, to ovim izjavljujemo, da se unapred ograđujemo od svake odluke u ovom pitanju, koja bi bila donesena bez našeg sudjelovanja. Uprava

„Društva Kućevlasnika"
u Šibeniku.

Zulfo, more Zulfo...!

Kako čitamo u jednom od posljednjih brojeva splitskih dnevnika; ovih dana se u Firenci splitskog kazališta održalo pozorišno veče sa čitanjem najnovije drame gđe Verne Skurle Ilijić „Zulfo, mori Zulfo" koja je napisana po motivima stonskog procesa.

Bez sumnje da bi čitanje ili davanje ovog komada interesovalo šibensku publiku, koja je inače u velikom broju posjećivala tok ovog suđenja. Zato ne bi bilo rđavo, kada bi se zainteresovao neko za ovu stvar i zauzeo da nam dođe u goste splitsko kazalište, pošto i onako nema ovdje već duže vremena nikakovih priredba.

Uopće se u zadnje vrijeme primjećuje jedan zastoj u tom pogledu u Šibeniku. Prošle godine valjda inicijativom jednog ili dvojice ugl. gospodina, bila su priređivana razna uspjela predavanja dok ih ove godine nemamo. Narodni univerzitet ove godine, bar po dosadašnjem ne može se pohvaliti radom. A zašto sve to? Zašto se nebi na pr. pozvalo profesora Dr. Perkovića, koji bi bez sumnje održao koje prigodno predavanje i koji bi se, vjerujemo, rado odazvao molbi. Kako smo čuli g. Dr. Perković je trebao ovih dana da drži predavanje u Zagrebu na univerzitetu, ali je iz nekih razloga to predavanje odloženo. Zašto se onda nebi sada umolio da eventualno to ili neko drugo predavanje održi u Šibeniku?

Vjerujemo da u Šibeniku ima dovoljno agilnih ljudi, i da ćemo u najskorijem vremenu imati prilike da vidimo neku sličnu priredbu i kod nas u Šibeniku!

KALENDAR „NARODNO KOLO" za god. 1935. izašao je u ukusnoj opremi i vrlo bogatim sadržajem. Cijena je kalendaru samo 10 dinara, s poštarinom jedan dinar više. Tko naruči najmanje 5 kalendara ne plaća poštarine. Kalendar se naručuje kod uprave „Narodno Kolo", Zagreb.

IZ REDAKCIJE. Pozivaju se i umoljavaju sva šibenska kulturna, humana i staleška društva, ustanove i udruženja — da svoje vijesti, od interesa za javnost i članove, dostavljaju redakciji „Narodne Tribune" pismeno ili telefonski.

Vijesti rezervnih oficira

U subotu, dne 15 o. mj. održaće se u 18 30 sati sjednica Pododbora u Šibeniku, na kojoj će se raspravljati pitanja vrlo važne prirode, napose ona, koja se odnose na novoosnovani Oficirski Dom u Šibeniku.

Budući su pitanja koja se nalaze na dnevnom redu od značajne važnosti za svakoga od gg. rezervnih oficira, te se pozivaju da ovoj sjednici prisustvuju sva gg. rez. oficiri šibenskog garnizona, bez obzira dali su članovi mjesnog Pododbora, ili ne.

Sjednica će se održati u zgradi Oficirskog Doma (bivši hotel Kosovo) u gornjoj sali. Iz Pododbora.

NA UVAŽENJE. Dana 17 o.m. pada Rodjendan blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, kojeg će dana svakom iskrenom rodoljubu da opet zakrvari bolno i izranjeno srce, sjećanjem nad nenadoknadivim gubitkom svoga ljubljenog Kralja. Dok se čitavi civilizovani svijet klanja Njegovoj Sjeni, dotle i mi treba da svugdje i svakom prigodom vazda vidljivim načinom manifestujemo tu našu tešku i neutaživu bol, pa izim što će tog dana sokoli tvrdim postom iskazati počast Njegovoj uspomeni, te uštedjeni novac dati u humanitarne svrhe, izim što će tog dana gradjanstvo zatvaranjem svojih rădnjā iskazati poštivanje prema blaženopočivšem Velikom Kralju, te za stalno držimo dă se barem za ovu godinu u noći tog dana neće održati uobičajena crkvena t. zv. proslava, tim više što se to običava jedino u Šibeniku i nekim mjestima šibenske okolice, pa je tim opravdanija ova naša napomena, i ako smo stalni da će i bez ovog crkovna vlăst sa svoje strane to uvažiti. Čitav naš narod neprestano hodočasti na Oplenac da se pokloni grobu Svetog Kralja Mučenika, a dana 17.og decembra će to biti u puno jačoj mjeri. I dok te suze i jecaji sa Svetog Groba budu i tog dana dopirali do nas, razdiruć nam ojadjeno srce, te kad bi se ta noćna proslava održala, jako bi se kosila sa ovim našim teškim bolom, pa stoga ovo preporučamo nadležnim na uvaženje. Rodoljubi.

Slaba prodaja vina u Šibeniku

U novembru o. g. izvezene su iz Šibenika male i neznatne količine šibenskog vina, i to većim dijelom u unutrašnjost naše države, dočim je potražnja iz inozemstva potpuno podbacila. Od 90 hiljada hektolitara vina, koliko je Šibenik ove godine dovukao u svoje konobe, prodalo se je najviše oko 20 hiljada hektolitara, a ostala količina od 70 hiljada čeka na prodaju.

DRŽAVNA HIPOTEKARNA BANKA, Glavna Filijala u Splitu dobila je od Centrale ovlaštenje, da može odobravati lombardne zajmove na podlozi 6% državnih obveznica za likvidaciju agrarnih odnosa na području ranije Kraljevine Dalmacije, vršeći obračun na bazi kursa 6% begluckih obveznica, na dan lombarda i odobravajući na ime zajma do 60% od berzanske vrijednosti begluckih obveznica.

Od Državne Hipotekarne Banke,
Glavnog filijala u Splitu.

DA POČASTI USPOMENU blagopok. Pajalića darovala je u fond „N. Tribune" din. 10.— obitelj Cefer Promina.

KINO „BALKAN" prikazuje još samo danas muzičku tonkomediju „Gospodjica-Gospodja" Paul Hörbiger i Jenny Jugo. — U nedjelju rusko-sovjetski tonfilm produkcije Soju z film 34 35 „Groza".

TESLA Tonkino prikazuje u nedjelju 16 decembra milijunski historijski supertonfilm „Rothschild" Pojedine scene u naravnim bojama!

JUGOSLAVENSKA AKCIJA poziv lje članstvo da u nedjelju 16 o. mj. u 4 sati po p. prisustvuje žalobnoj akademiji u sokolskoj dvorani a u 5 sati svečanoj žalobnoj povorci u pomen i počast sjeni Velikog Kralja Ujedinitelja.

U ponedjeljak 17 o. m. u 8 sati večer J. A. u vlastitim prostorijama priređuje svečan pomen na kojem će pretsjednik i član C. O. g. dr Č.Medini govoriti o Ličnosti blgp. Viteškog, Kralja Aleksandra I Ujedinitelja.

JADRANSKA STRAŽA M. O. Šibenik poziv lje svoje članstvo da u nedjelju 16 om. u 4 sati po podne prisustvuje žalobnoj akademiji u sokolskoj dvorani kojoj će učestvovati i pjevačka sekcija društva. Nakon akademije članstvo će se svrstati u svečanu žalobnu povorku prama rasporedu.

UPRAVA PROSVJETNO ZABAVNOG SKUPA u Šibeniku poziv lje svoje članstvo da neizostavno učestvuje svečanoj žalobnoj akademiji u sokolskoj dvorani u nedjelju 16 o. m. u 4 sati po podne iza koje slijedi žalobna povorka.

Ispravka

Zamoljeni od strane „podružnice Ujedinjenog sáveza ugostiteljskih udruženja" donašamo slijedeću ispravku na naš članak koji je izišao u prošlom broju: „Nije istina da su neki poslodavci otkazali izvjesnim radnicima, već je od strane nekih poslodavca otkazan kolektivan ugovor, koji je sa njima zaključen, a koji bi imao prestati važiti 1 januara, ako nebi bio kolektivno otkazan".

Povodom ovoga otkaza skupština pomenutog udruženia održaće se u četvrtak naveče.

IZ POLICIJE

Sandrić Ljubica uhapšena je rad krađe kaputā i kufera svoj prijateljici i predata Državnom tužiоštvu.

Zorobabel i Karačole predate su Državnom tužiоštvu radi krađe koje su počinile ukravši jednom mornaru pred kinom izvjesnu svotu novca i radi tjeranja prostitucije.

Marolt Fridrih Rudolfov sproveden je iz Šibenika u Celje, gdje će pred tamošnjim sudom odgovarati radi počinjenog razbojništva.

Devčić Marija i Prpić Lucija predate su od strane Predstojništva gradske policije Državnom tužiоštvu radi prostitucije.

Najvažnije radio emisije

Četvrtak:

18·15 *Brüssel* I orhestar — 19·10 *Wien* chor — 19·35 *München* opera — 20·10 *Kopenhagen* „Giuditta" — 20·45 *Rim* opera.

Petak:

19·30 *Ceneri* Ouveuture — 20 *Ceneri* „Lucia di Lammermour" — 20·20 *Kopenhagen* crkveni konc. — 20·15 *Beograd* konc. — 20·45 *Rim* Cirkuska princeza.

Požar u Pirovcu

(11 XII) — U ponedjeljak oko 10.30 sati izbio je iznenada požar u zgradi Milutina i Šime Dobrovića u kojoj je bilo smješteno postrojenje za pečenje rakije. Kako se slučajno tu nalazio parobrod Jadranske plovidbe „Kozjak“, to je odmah njegovo osoblje pod vodstvom kapetana Crnčevića priteklo u pomoć Prethodno je „Kozjak“ rasvijetlio obalu, a zatim je njegovo osoblje uz pripomoć mještana pristupilo lokalizaciji požara, pošto je u neposrednoj blizini bilo veliko slagalište ulja i vina i suvih maslinovih koščica. Poslije velikih muka i požrtvovnog rada uspjelo je požar ograničiti samo na goruću zgradu, te je time izbjegnuta jedna veća katastrofa.

Po svemu izgleda da je požar izazvan na taj način, što je u peći za pečenje rakije ostalo malo žara, koji je vremenom izazvao ovaj požar.

Jedna polovina zgrade pripada g. Milutinu Dobroviću, a druga g. Šimi Dobroviću. Zgrada je inače bila osigurana kod društva „Croatie“, ali g. Šime Dabrović već godinu dana nije plaćao policu osiguranja za svoju polovicu zgrade. Šteta iznosi cca 80.000 dinara.

Teška automobilska nesreća

Obrovac 10 — Putnički autobus vlasništvo Dučića Ilije, koji saobraća na pruzi Gračac Biograd n-m, prevrnuo se u provaliju duboku 15 metara u neposrednoj blizini Obrovca.

Do nesreće je došlo zato što su se iznenada pogasili farovi, tako da je šofer izgubio orientaciju, te se auto survao u dubinu.

U autobusu su se nalazila 8 putnika, i zahvaljujući sretnom slučaju ni jedan nije poginuo. Svi su zadobili veće ili manje tjelesne povrede. Najteže je postradao sam vlasnik autobusa, ali ne postoji opasnost za njegov život.

PLESNA ŠKOLA J. SCOTTI-A

u prostorijama Ženske zadruge

- Upis i informacije čitavog dana. - Perfekcijoni časovi svakodnevno u grupama uz svirku klavira od 5·30-8·30 a nedjeljom i praznikom prije podne od 11-13 i poslije podne od 5-8·30

SLOBODAN PRISTUP i NEČLANOVIMA.

BIOGRAD

(10 XII) U ponedjeljak održalo je učiteljsko udruženje sreza Biogradskog svoju redovitu godišnju skupštinu u Sukošanu. Skupštini pored velikog broja učitelja i učiteljica prisustvovali su i gg. sres. nač. Timotijević i škol. nadzornik Milković.

—:—

Općina biogradska povela je sabirnu akciju u Biogradu i okolnim mjestima za podizanje spomenika Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju u Biogradu n-m. Akcija lijepo uspijeva i već je sabrana lijepa svota.

Gračac (Lika)

Pitanje željezničke čekaonice

Putnik koji zabasa na našu željezničku stanicu može da doživi grdne neprijatnosti i nevolje. Na toj velikoj i najprometnijoj željezničkoj raskrsnici na pruzi Split-Zagreb, putnik prosto nema u zimi gdje da se zakloni. U neosvjetljenoj željezničkoj čekaonici od zime ne može da se izdrži, jer peć koja je tamo postavljena uopće se i ne loži. Ako putnici na pola smrznuti ipak zatraže da se peć zapali, treba mnogo i mnogo muke i moljakanja da se dobije malo ugljena. Od željezničke stanice do varoši Gračaca postoji razmak od tri i više kilometara. Na spomenutoj stanici prijašnje restoracije više nema i tako jadni putnici nemaju gdje da se sklone i okrijepe, pošto je bivša restoracija pretvorena u mensu željezničara gdje nemaju pristup obični putnici. Ovo pitanje zagrijavanje čekaonice kao i pitanje jedne pristojne restoracije, trebalo bi svakako čim prije urediti, da putnici u slučaju velike zime ne bi imali toliko okapanja.

Zlo koje treba spriječiti

U ovoj krizi ljudi se svačemu dovijaju i pravo je čudo na kakove ideje dolaze. Da se dočepaju jeftinih potkovica za konje, mazge i magarad došli su na misao da vade eksere sa drvenih prečaka državne željezničke pruge, sa kojima su šine pričvršćene. Pri tome ti ljudi i ne misle kakovu katastrofu mogu da prouzrokuju. Iz povadjenih eksera daju kovati seoskim majstorima potkovice za goze pobrojene zivotinje.

Upozorena na to, žandarmerija je najagilnije i najenergičnije pošla u potjeru za bezumnim počiniteljima, te kako čujemo desetak ih već i uapsila. Da bi se ovo zlo temeljito iskorenilo, bilo bi veoma nužno da se povede ozbiljno računa o seoskim kovačima i da se pojača nadzor nad prugom, a prekršitelje egzemplarno kazniti. Pružni nadzornici moralo bi udeseterostručiti pažnju da se jednog dana ne bi desila kakova nesreća. Ovo ističem u najboljoj namjeri, jer znam da nije samo u pitanju nekoliko eksera, nego skupo državno dobro i stotine ljudskih života. — Ovaj nadzor morao bi se vršiti na pruzi od Zrmanje, pak sve do Perkovića. — Vaš dopisnik prelazeći od Gračaca predjelima prama vrhovima „Velebita“ našao je na više mjesta gdje se vrši nepravilna i štetna sječa šume i to baš s protivne strane Gačešovih stanova. Zbog toga skreće se pažnja sreskom načelstvu (šumsko odeljenje) u Gračacu da ovo bezdušno tamanjenje šume na svaki način zaprječi, te da se ova nemila pojava i dalje ne širi, i da ne budemo na taj način slični u pustošenju zloglasnim mlečićima, koji su pred dvje-tri stotine godina opustošili Dalmatinske bogate šume.

Gj. P.

Zablaće

Prvi decembar proslavljen je na dostojanstven način. Pošto je održan pomen na groblju, u sokolani je održana svečana sokolska sjednica, kojoj je prisustvovalo pored sokola, i masa svijeta. Brat prosvetar održao je prigodan govor, a zatim je izveden obilan program na zadovoljstvo publike. Izvršen je i svečan čin zavjeta svih sokola. Uprava sokola je istog dana učinila humano djelo obukavši 70 siromašnih učenika osnovnih škola i što je za svaku pohvalu.

Oglas licitacije

„Pri banovinskoj bolnici u Šibeniku održat će se dana 21 decembra 1934 godine u 11 sati prije podne druga ofertalna licitacija za slijedeće nabavke: a) govedine, teletine i janjetine, b) kruha, c) mlijeka, d) svih drugih živežnih namirnica t. j. tjestenine, pirinča, kave, šećera, svinjske masti, maslinova ulja it.d. te stočne hrane, sapuna, sode, i petroleoulja, a za vrijeme od 1 januara do 30 juna 1935 godine. U isti dan i sat održat će se i licitacija za nabavku e) peradi i kokošijih jaja, f) raznog svježeg i suhog voća, g) krompira, kupusa i drugog zelja, a za vrijeme od 1 januara do 31 marta 1935 godine. Za potanje obavijesti zainteresovanici neka se obrate Upravi bolnice za vrijeme uredovnih časova“.

Upravnik:
Dr. Machiedo.

OGLAS

Pozivlju se zainteresovanici, da do uključivo 20 decembra 1934 god. podnesu Upravi Banovinske Bolnice u Šibeniku propisno taksirane ponude za prenos i ukop mrtvaca te za prenos svakovrsnog materijala od obale i željezničke stanice do bolnice i obratno u toku 1935 godine.

Upravnik: Dr Machiedo

Kapu i šešir

kupite kod:

TVOKAPS

najbolje opskrbljenog tvorničkog skladišta

STALNA CIJENA tiskana je na cedulji u svakom komadu

Prodaje se žaket (kompletan) u veoma dobrom stanju.

Prodaje se motor Harley Davidson 1200 kubica sa prikolicom, odlična mašina u dobrom stanju vrlo jeftino. — Obratiti se Pavličević kuća M'ro... — Šibenik.

Traži se stan od dvi sobe i kuhinje u Varošu.

Stan u novogradnji sobe, kuhinje nuzprostorija, sa uporabom kupatila, vrta i terase na vrlo lijepom i sunčanom položaju unajmljuje se sa 1 decembra.

Obratiti se: Tiskari F. Vitaliani i Sin.

Ako imate zapušten vrt, ili Vam je želja nekog cvijećem obdariti, ili odati počast lijepim vijencem mrtvom poznaniku — obratite se za savjet iskusnom vrtlaru: **STIPE ZORIC - ŠIBENIK**

Poljana Kralja Petra. - Kiosk cvijeća

Predigra Dreyfussove afere

(nastavak)

Dok je to izgovarao nekom primitivnom lukavošću, dotle je prstom upro u čelo kao da je htio kazati: „Ništa nisam donio zapisano, jer se sve nalazi ovdje“ t. j. u pameti.

Schwartzhoppen ga začuđeno pogleda, a zatim se uvjeri da je Francuz imao pravo, jer tajne iznesene na papir nisu više tajne, a samo paméenje je u stanju da ne pretrpi premetačinu.

— Je li stvar duga?

— Duga, gosp. pukovniče, vrlo duga, Čitavu sam noć radio oko toga dâ što tačnije prepišem naredbe o pokretanju artilerijskih baza i o modifikovanju skladišta na istočnom sektoru. Ako me želite slušati, ja ću odmah početi.

Pukovnik pogleda na sat. Čini se kao da ga taj posjet uznemiruje. U devet sati se mora naći u Operi Pritisne dugme: pristupi sluga.

— Hans, da li je gotova večera? Kad je to sluga potvrdio, pukovnik ustane i ode u drugi salon, gdje je što bio obilato pripremljen.

— Pođite tamo. Ja ću večerati, a Vi govorite. Ja Vas slušam.

Francuz se naklonio i pošao je skupa sa pukovnikom u blagovaonicu.

Schwartzhoppen je počeo da jede pecivo, ali nije gledao svoga gosta, kojemu nije niti ponudio da sjedne. Pustio ga je da priča, a sve je pomnjivo slušao, kontrolirajući svaku pojedinost sa onim podacima, koje je on tokom vremena bio u svojoj pameti brižno sakupio.

. . . . početkom mjeseca 14 logor prelazi u Besancon . . .; 3 odio poljske artiljerije premješten je u Dijon. . .; general Viaume preuzet će upravu intendantske službe IV armije . . .; 10 pješadijski puk odlazi iz Nice u Rennes. General Sertand je imenovan artilerijskim inspektorom, a pukovnik Bresson je određen da nadzire defanzivna postrojenja na četvrtom sektoru . . . .

Kao kakav gramofon, tačno i savjesno je ispričao svoju lekciju. Moj Bože! Treba biti „uslužan i pošten“ prema onima, koji dobro plaćaju....!!!

Pukovnik podigne glavu.

— Je li to sve?

— Sve!

Dobro. Pukovnik odloži vijušku, posegne rukom u džep, izvadi dvije novčanice de la Banque de France i položi ih na sjedalicu pokraj sebe. Drhtava ih ruka plaćenika zgrabi i turi u džep.

Iza toga mu Schwartzhoppen dade nove upute za narednu sedmicu. Zapiše mu na komadić papira „trebovnik“ i pruži mu ga, kao što kuhar to čini, kad kuhinjskom služitelju naređuje kako će postupati pri nabavi živeža.

Čuvuljak to pomno sluša, zatim obeća i konačno se duboko nakloni i iščezne.

Pukovnik nastavi s večerom.

Ima više od godine dana da neprekidno jede u tom salonu. Znajući koliko je teška i delik tna uloga koju on igra, ipak nije pomislio da li bi nužno bilo pretražiti svaki kutić toga salona u kojem odjekuju povjerljive riječi onih razgovora koje vodi sa članovima carske ambasade.

. . . . onaj salon u kojemu se primjerice nalazi pokraj pozlaćenih rubova velikog zrcala neka čudna željezna dekoracija koja pretstavlja rascvalo cvijeće, gdje jedan od najširih cvjetova sadrži maskirani mikrofon — taj je salon postao zgodno mjesto gdje završavaju telefonske linije „Statističkog ureda“ ratnog ministarstva, treći pod, soba B.!!

(nastaviće se)

Štampa i vlasništvo: Odilk, Graf. Zavod Tisk E. VITALIANI i SIN, Šibenik Odgov. urednik, Hamilkar Vitaliani